

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Основи гідротехнічної меліорації лісових земель»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 205 Лісове господарство
Освітня програма «Лісове господарство»
Рік навчання 3, семестр 5
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 5,0
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Дударець Сергій Миколайович, доцент, канд. с.-г. наук

dudarec@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1132>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні способів докорінного поліпшення земель шляхом зміни гідрологічного режиму територій. Зрошення у зоні недостатнього зволоження та осушення надмірно зволених земель у комплексі з лісівничими і лісокультурними заходами є важливими засобами підвищення продуктивності лісових земель та існуючих лісових насаджень.

Гідротехнічні меліорації лісових земель мають своїм завданням правильну організацію і використання всіх водних ресурсів на території державних підприємств лісового господарства. В задачу вивчення основ гідротехнічної меліорації входять теоретичні і практичні питання зрошення об'єктів лісового і садово-паркового господарства, зокрема технологічні аспекти поливу дощуванням, використання автоматизованих систем мікрозрошення та особливостей їх проектування, експлуатації та догляду за ними, а також основних положень осушення лісових площ.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1				
Тема1. Сучасний стан та теоретичні основи гідротехнічних меліорацій лісових земель	4/4	Знати сучасний стан гідротехнічних меліорацій; розуміти їх актуальність і перспективи розвитку в Україні; розрізняти види та способи зрошення; аналізувати основні елементи режиму зрошення.	Здача практичних робіт (в т.ч. в elearn).	

Тема 2. Зрошення лісових розсадників, плантацій і садів	6/6	Знати різновиди систем краплинного зрошення та розуміти принцип їх роботи; використовувати системи автоматизованого поливу та вміти їх проектувати; аналізувати технічні характеристики дощувальних пристроїв вітчизняного і зарубіжного виробництва; розуміти загальні принципи поверхневого зрошення.	Здача практичних робіт (в т.ч. в elearn), проектування системи автоматизованого поливу лісорозсадника та розрахунок елементів режиму зрошення, виконання самостійної роботи.	
Тема 3. Джерела зрошення і обводнення	4/4	Знати вимоги до проектування і спорудження ставків з греблею для акумуляції поверхневого стоку; вміти виконувати водогосподарський розрахунок ставка; розрізняти типи конструкцій гребель; використовувати джерела обводнення для потреб лісового господарства.	Здача практичних робіт (в т.ч. в elearn), написання есе.	
Тема 4. Засолення ґрунтів та заходи боротьби з ним	2/2	Знати причини первинного і вторинного засолення ґрунтів; розуміти вплив засолення на ріст і розвиток деревних рослин; застосовувати заходи із попередження вторинного засолення ґрунтів.	Здача практичної роботи (в т.ч. в elearn), виконання самостійної роботи, написання тестів.	

Модуль 2				
Тема.5. Об'єкти осушення та причини їх утворення	4/4	Знати причини утворення перезволожених ґрунтів; розуміти вплив осушувальних меліорацій на фізико-хімічні властивості ґрунту і деревну рослинність; вміти виконувати розрахунок норми осушення.	Здача практичних робіт (в т.ч. в elearn).	
Тема 6. Осушення відкритими каналами та горизонтальним дренажем	6/6	Знати загальні поняття про методи і способи осушення; розуміти особливості процесу надходження води в осушувальні канали і дрени; вміти проектувати нескладні осушувальні системи; аналізувати переваги і недоліки різних видів дренажу; використовувати різні способи осушення.	Здача практичних робіт (в т.ч. в elearn), проектування осушувальної системи, виконання самостійної роботи.	
Тема 7. Культуртехнічні заходи на осушених землях	2/2	Знати способи заліснення осушених площ; використовувати підготовку площі та первинний обробіток ґрунту під лісові культури; застосовувати внесення у ґрунт добрив.	Здача практичної роботи (в т.ч. в elearn).	
Тема 8. Екологічні аспекти гідротехнічних меліорацій	2/2	Знати екологічні аспекти зрошувальних та осушувальних меліорацій; застосовувати заходи із	Здача практичної роботи (в т.ч. в elearn), написання тестів.	

		запобігання небажаним наслідкам осушення; використовувати дані еколого- меліоративного моніторингу.		
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано